ROALD DAHL

LÄRARHANDLEDNING

JAMES OCH JÄTTEPERSIKAN

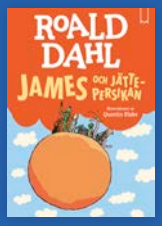

BOKENS TEMA:

Godhet vinner i längden.

LÄRANDEMÅL:

- Kommunikation som främjar ett positivt och inkluderande samtalsklimat i klassen.
- Att acceptera och respektera varandras olikheter och åsikter.
- Diskutera böcker efter högläsning och individuell läsning, att turas om och att lyssna på vad andra säger.

SAKER DU KAN BEHÖVA

KARTONGARK (TJOCKT PAPPER) OCH PENNOR.

FÖRBEREDELSE:

Du behöver åtta stora papper eller kartongark. Klipp ut en uppsättning ord, karaktärer och utdrag från **MATERIAL 1** och **MATERIAL 2**. Varje barn behöver ett ex av **MATERIAL 3, MATERIAL 4** och **OCH MATERIAL 5**. En fördjupningsaktivitet finns i **MATERIAL 6**.

STARTAKTIVITET:

Fråga eleverna: ”Vad är vänskap?” och ”Varför blir människor vänner?” Visa och läs **utdrag 1**.

Eleverna diskuterar i par om de håller med om utdraget utifrån sina egna personliga erfarenheter. Ge varje barn ett personlighetsdrag som klippts ut från **MATERIAL 1**. Lägg en bild på karaktärerna från **MATERIAL 2** på varje bord tillsammans med ett stort ark papper och pennor. Be eleverna att skriva sitt personlighetsdrag bredvid den karaktär som de tycker visar den egenskapen.

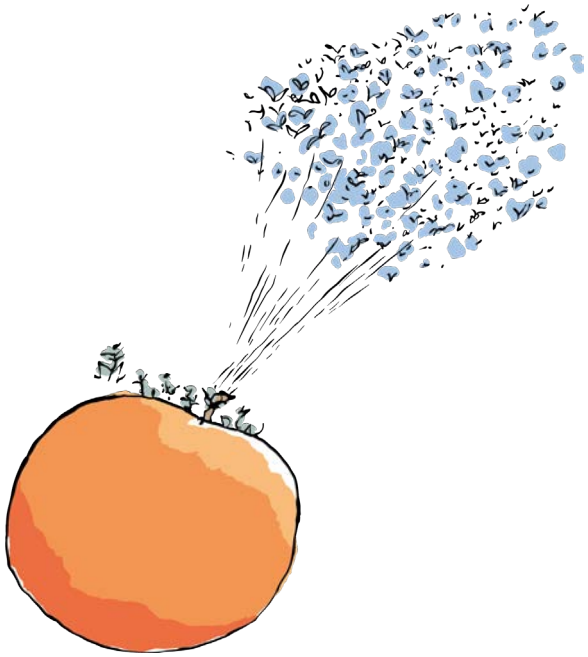

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

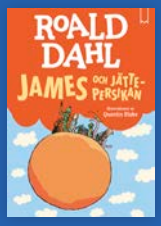

HUVUDAKTIVITET: OVÄNTADE VÄNSKAPER

UPPGIFT ETT

Be eleverna att diskutera i par: vem tror de är James bästa vän och varför? Försök lirka fram att James bästa vän skulle kunna vara Tusenfotingen, eftersom det är den karaktär han har mest kontakt med. Varför tror eleverna att James och Tusenfotingen är vänner? Uppmuntra dem att fundera över likheterna och skillnaderna mellan James och Tusenfotingen, och att tänka på vad de har läst om vänskap i utdragen. En insikt de kan nå är att även om James och Tusenfotingen är väldigt olika, så har de viktiga egenskaper gemensamt. De är till exempel båda godhjärtade, smarta och energiska.

Läs **utdrag 2** – en dikt som James har skrivit om sina vänners talanger och positiva egenskaper. Kan eleverna identifiera de talanger som James lyfter fram? Vilka positiva egenskaper lyfter han fram? James använder adjektiv för att beskriva sina närmaste vänner, men mindre karaktärer beskrivs mindre detaljerat, så eleverna måste läsa mellan raderna lite.

Fråga barnen på vilket sätt James är en god vän. Förklara att goda vänner hjälper varandra att må bra. Barnen fyller i **MATERIAL 3**.

UPPGIFT TVÅ

Syftet här är att bredda elevernas möjligheter till vänskap genom att uppmuntra dem att prata med någon de inte känner så väl. Ge varje elev **MATERIAL 4** och be dem intervjua någon i klassen som de inte har pratat så mycket med. Eleverna ska sedan prova att skriva en egen vers med valfri längd om personen de har intervjuat. Ge varje elev en kopia av **MATERIAL 5** som de kan använda för att skriva ner sina tankar direkt på, eller som inspiration för sina egna versidéer. Förklara för eleverna att de kan bestämma själva om deras vers ska rimma eller inte. Sammanställ sedan de färdiga verserna till en lång klassdikt!

EXTRA:

Visa bilder på några osannolika vänskaper i djurriket (till exempel här: https://www.natgeotv.com/se/serier/nationalgeographicwild/ovanliga-djurkompisar). Hur ser man att dessa djur är vänner med varandra? Vilka är skillnaderna och likheterna mellan mänskliga vänskaper och vänskaper mellan djur? Tycker de att vänskapen som avbildas på varje fotografi är en bra idé eller inte, och varför? Be eleverna att i par diskutera de positiva aspekterna av oväntad vänskap mellan människor.

Samla klassens idéer, kanske när ni tillsammans slutsatsen att oväntade vänskaper kan bredda vår syn på livet genom att exponera oss för nya idéer och intressen, och att de också kan främja ömsesidig respekt och tolerans.

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

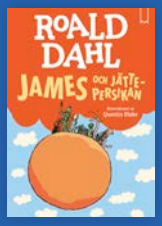

FÖRDJUPNINGSUPPGIFT: OVÄNTADE VÄNSKAPER

LÄSFÖRSTÅELSE

På ytan verkar James och Tusenfotingens vänskap osannolik. Kan eleverna komma på några andra berättelser som de har läst hemma eller i skolan där det förekommer osannolika vänskaper? I Roald Dahls *SVJ* blir en liten föräldralös flicka, Sophie, vän med en jätte – Stora Vänliga Jätten. Ge varje par elever ett eller två utdrag ur **MATERIAL 6**. När barnen har läst sina utdrag kan du fråga: ”Hur kan ni se att Sophie och SVJ är vänner?” Visa hela material 6 på stor skärm om möjligt och diskutera gruppernas idéer i helklass. Du kan till exempel ställa frågorna: ”Vad tror ni att varje karaktär får ut av vänskapen? Håller ni med om att de är osannolika vänner? Förklara era tankar.”

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

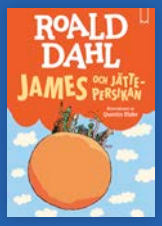

VAD ÄR VÄNSKAP?

KÄLLA: HTTPS://WWW.BRIS.SE/FOR-BARN-OCH-UNGA/VANLIGA-AMNEN-OLD/KOMPISAR/VANSKAP/

VAD ÄR VÄNSKAP?

Vänskap är en relation mellan två personer som bryr sig om, respekterar och tycker om varandra. Om du respekterar någon så lyssnar du på deras känslor och önskningar. Det betyder inte att ni alltid behöver hålla med varandra, men att du när du inte håller med försöker att se deras perspektiv.

Man behöver inte vara lika varandra eller ha samma intressen för att bli vänner, det kan vara roligt att träffa någon som är annorlunda än en själv!

HUR KAN MAN VARA EN BRA VÄN?

Prata med varandra! Det är viktigt att prata om både roliga och jobbiga saker och vara nyfiken på den andra. Ställ frågor och visa att din vän kan lita på dig. Du ska kunna prata med din kompis om du mår dåligt precis som din kompis ska kunna prata med dig om sånt som är svårt.

Man kan bli osams med sin kompis och det är inte farligt, ibland tycker man olika eller så gör den ena något som gör dig ledsen eller besviken. Då är det också bäst att försöka prata med varandra och lyssna. Det är bra och viktigt att kunna säga förlåt!

Det kan vara svårare att fortsätta vara vän med någon om man börjar i olika skolor eller börjar med olika fritidsintressen – men det finns många sätt att hålla kontakten. Ni kan prata online, i telefon eller träffas under helgerna. Det är viktigt att skriva till varandra och prata om ni inte ses så ofta, så att ni båda känner att ni är viktiga för varandra.

Man får göra slut med en vän! Om en vänskap inte känns bra så behöver man inte fortsätta vara kompis. Kanske känner du att ni har vuxit ifrån varandra eller att du inte känner samma känslor för din vän som du gjort tidigare. Försök att prata om det och se vad din vän känner.

Vänskap är inte alltid lätt – precis som för James och hans nyfunna vänner insekterna så kan det bli diskussioner och bråk när alla har olika viljor och känslor. Det viktiga är att man försöker hitta en lösning som känns bra för alla!

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

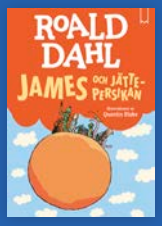

KAPITEL 37

Först, mina herrar, vill jag presentera
en munter och skojfrisk kille med sting.
Han dansar och steppar och sjunger med mera. Ja,
alla har glädje av vår – TUSENFOTING!

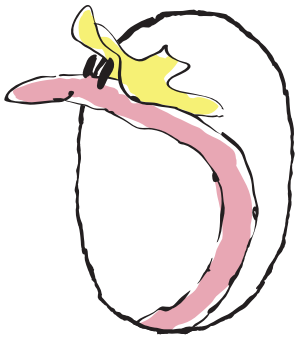

DAGGMASKEN,
förnyar, förbättrar, förfinar vår jord.
Tänk också på hans förtjänster vid byggen,
tunnlar, kanaler gräver han stort, raskt och fort.

Och har ni där hemma en sur liten tant, bjuder
ni in GRÄSHOPPAN, vår största musikant.
Så spelar han upp på sin inbyggda fela
och alla blir glada från New York till Venezuela!

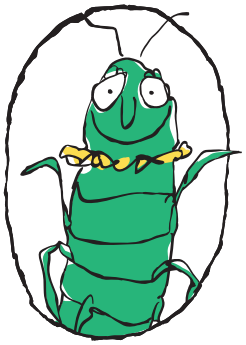

Och vill ni ha gratis elektricitet
ska ni utnyttja LYSMASKENS kapacitet. Hon
är lätt att installera i vartenda tak
där hon sprider ljus med sin skinande bak!

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

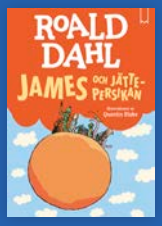

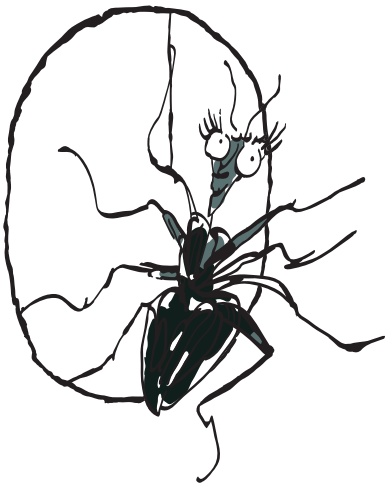

Och damen som har så lätt för att få svindel,
det är vår kära fröken SPINDEL!
Hon behöver inga mönster för avig eller rät,
hon spinner utan vidare för vars och ens behov ett nät.

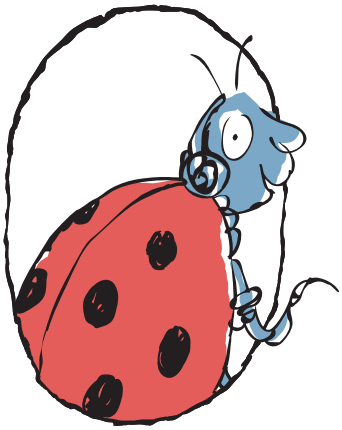

Detta är vår rara NYCKELPIGA, som
ej längre sin oro kan förtiga,
för hon i England lämnat kvar
alla sina nyckelbarn – utan far!
Att ungarna får komma hit, det önskar vi henne innerligt!
Folket svarade då uti kör:
”Det ordnar vi med vår researrangör!”

En av de bästa står här bredvid.
Det är SILKESMASKEN så tyst och så blid.
Hans silke är av allra bästa slag,
det får vi bevis för varje dag.
Han nyligen spunnit och sänt
en brokadväst till er president
– det var måhända inte känt?

Översättning: Meta Ottosson

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

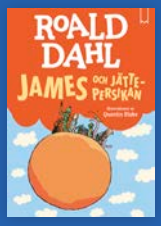

ÄRLIG	BUSIG	MODIG
GLAD	EFTERTÄNKSAM	KRÄVANDE
LEDARE	EGENKÄR	GOD-HJÄRTAD
SMART	HETSIG	FÅFÄNG
FÖRSIKTIG	EMPATISK	VILD
STOLT	TAPPER	ALLVARLIG
ROLIG	PÅHITTIG	SJÄLVISK
OSJÄLVISK	OMTÄNKSAM	LEDSEN

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

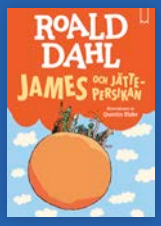

ANSVARSFULL	LAT	SNÄLL
LÄTTSKRÄMD	ÄVENTYRLIG	BLYG
VÅGAD	ÄLSKVÄRD	SKRYTSAM
IMPULSIV	RESERVERAD	VILJESTARK
KVICK	ENERGISK	MUNTER

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

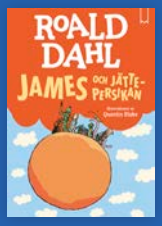

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

LÄRARHANDLEDNING

MATERIAL 3, VÄNNER FÖR ALLTID

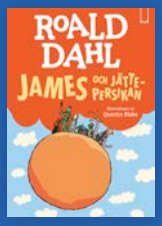

Läs **utdrag 2** – en vers som James har skrivit om sina vänner. I versen skriver James om deras egenskaper och beskriver dem på ett positivt sätt. Ibland är det tydligt vilken typ av person de är men ibland måste vi läsa lite mellan raderna. Versen säger inte så mycket om insekterna, så fantisera gärna fritt om hur de är utifrån det du minns från boken!

Läs versen noga och skriv dina idéer här.

ADJEKTIV	SPECIELL TALANG	EGENSKAPER
TUSENFOTINGEN		
DAGGMASKEN		
GAMLA GRÖNA GRÄSHOPPAN		
FRÖKEN SPINDEL		
NYCKELPIGAN		

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

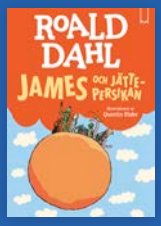

Namn på den som intervjuas .....

.....

Favoritaktivitet/hobby .....

.....

Speciell talang .....

.....

Drömhusdjur .....

Favoritmat .....

.....

Favoritmusik .....

Drömsemester .....

.....

Tre önskningar om jag skulle träffa en anden i flaskan: .....

1. .....

2. .....

3. .....

(man får inte önska sig fler önskningar!)

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

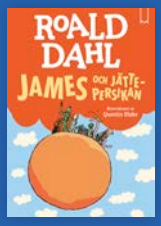

Först, mina vänner,

vill jag presentera ..... (namn)

Denna ..... (adjektiv) ..... (adjektiv) person

är väldigt bra på .....

Hen tycker om att .....

.....

Om ..... (namn) hade tre önskningar skulle de vara

.....

.....

.....

.....

.....

Hens drömsemester är .....

.....

.....

Ge en applåd till ..... (namn) .....

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

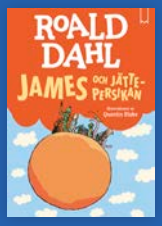

KAPITEL 7, DE FEMENALA HÖRONEN

”Jag har ingen mamma och pappa”, sa Sophie. ”De dog båda två när jag var liten.”

”Oh, du stackars lilla flickeflarn!” utropade SVJ. ”Saknar du dem inte väldigt mycket?”

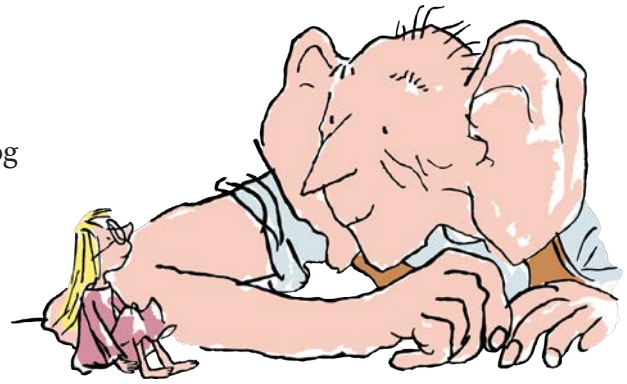

KAPITEL 7, DE FEMENALA HÖRONEN

”Skulle du vilja vara snäll och tala om för mig vad du gjorde i vår by igår kväll? Varför stack du in den där långa trumpeten i Goocheybarnens sovrum och blåste i den?”

”Du ber mig att jag ska förråda jättehemligheter”, sa han. ”Hemligheter som ingen någonsin har fått höra.”

”Jag ska inte berätta det för någon”, sa Sophie. ”Det svär jag på. Och förresten, hur skulle jag kunna berätta det för någon? Jag sitter ju fast här för resten av mitt liv.”

”Om du verkligen vill veta det”, sa SVJ, ”så blåste jag faktiskt in en dröm i de där barnens sovrum.”

”Blåste in en dröm?” sa Sophie. ”Vad menar du egentligen?”

”Jag är en drömblåsarjätte”, sa SVJ.

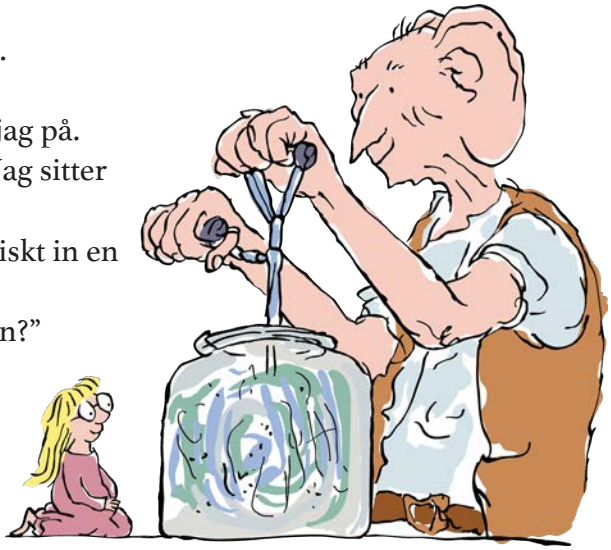

KAPITEL 8, ZEBRURKOR

”Är vi verkligen tvungna att äta zebrurkor?” sa Sophie.

”Ja, såvida du inte vill smälta bort som sol i snö.”

”Som snö i sol, menar du”, sa Sophie.

Översättning: Meta Ottosson

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

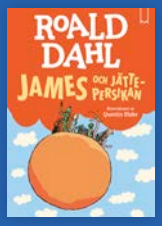

KAPITEL 9, BLODSUGAREN

Blodsugaren lyfte sitt ena finger som var tjockt som en trädstam och pekade på SVJ. ”Din pyssliga lilla pyssling!”, skrek han.

SVJ hade tänkt rycka undan Sophie från bordet så fort han fick tillfälle och gömma henne bakom sin rygg.

”Jag var inne i hans mun!” sa Sophie.

”VAR VAR DU, SÄGER DU?” utropade SVJ. ”Jag skulle vilja hitta på ett sätt att försvinna dem allihop, varenda en av dem!”

”Det ska bli mig ett sant nöje att hjälpa dig”, sa Sophie. ”Få se, om jag inte kan komma på hur vi skulle kunna göra.”

KAPITEL TIO, SKOTTSKUMPA OCH BRALLKNALLAR

Sophie gapade och mycket försiktigt tippade SVJ flaskan framåt och hällde ner lite av den fabulösa skottskumpan i strupen på henne.

Åååh, vad gott den smakade!

Sophie kände hur bubblorna drog sig längre och längre ner i magen, och så plötsligt kom ... Den oundvikliga explosionen.

Hornstötar ljöd och hon lyckades också få väggarna i grottan att ljuda av åskdån och musik.

”Brabo!” skrek SVJ och viftade med flaskan. ”För att vara nybörjare är du jättebra! Nu provar vi igen!”

KAPITEL 24, FÖRFATTAREN

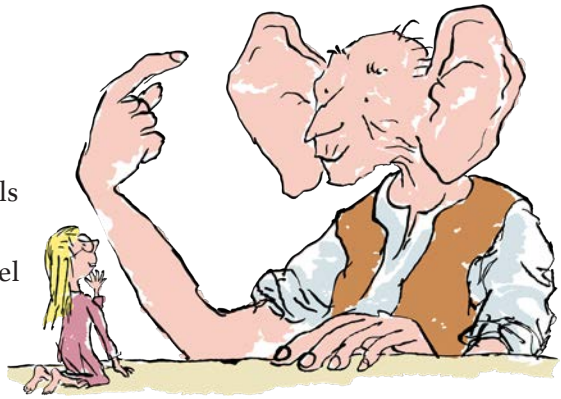

SVJ uttryckte en önskan om att få lära sig att prata ordentligt. Och Sophie, som älskade honom som om han vore hennes egen far, erbjöd sig att undervisa honom varje dag. Hon lärde honom till och med att stava och att sätta ut skiljetecken och det visade sig att han var jättebegåvad.

Han läste alla Charles Dickens (som han inte längre kallade Dahls Chickens) böcker och Shakespeares alla verk och tusentals andra böcker. Han började skriva om sitt eget liv. När Sophie fick läsa en del av det han hade skrivit, berömde hon honom.

”Det här är faktiskt bra. Jag tror att du kommer att bli en riktig författare en dag.”

”ÅH, det skulle jag GÄRNA vilja bli!” sa SVJ.

Översättning: Meta Ottosson

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.